

A lastovke nazaj leté,
V odgovor stárici golčé:

„Ne čakaj več ga dan na dán,
Vsaj čakala bi ga zamán.

Končán je pač krvavi boj,
Domóv se vrnil hrabri roj.

A sinček tvoj je tam ostal
Za carja je življenje dal.

Na bojnem polji mirno spí,
Nikdar se več ne prebudí.“

V odgovor lástovke golčé,
Golčé in dalje spet leté.

A mati čaka dan na dán,
Čeravno vé, da bo zamán.

V daljino tjà jej zré okó,
A lice smrtno jej bleđó. —

Čez nekaj dni pa zvon glasán,
Glasí se tožno čez raván.

Kropili in molli so,
Ženico v grob nosili so.

Ga čakala je dan na dán,
Pa čakala ga je zamán.

Janko Barlé.

Prve vijolice.

I.

Jesen je. Žalostna, hladna jesen. A za ubogo Smiljko také žalostna kakor nikomur. Dobra njena mati leží vže dalje bolna na trdej in pusteji postelji v mrzlej sobi brez kake pomoči. Vrhu tega muči glad in béda njo in njeno hčerko, ki stoji bridko se jokajoč ob njeneji postelji.

Za siromaka se pač malo kdo briga, malo kdo umeje njegovo uboštvo, žalost in trpljenje. In ali je tudi mogoče, da bi taki, ki živé vse svoje življenje v zadovoljnosti ter imajo vsega več kakor dosti, razumeli kaj je uboštvo, béda in trpljenje! . . . Majhen, dà le majhen del tega, kar imajo imoviti ljudje preveč za svoje vsakdanje potrebe, izdalo bi mnogo, zelo mnogo, da se utolaži glad in odpomore največjemu pomanjkanju v tej ali ónej siromašnej družini.

Kadar v tako siromašno družino pritisne še bolezen, nu potlej so pač črni, žalostni dnevi v takej hiši. Mnogo, zelo mnogo jih žalostno pogine v največjej bédi, ker jim nedostaje milosrčenosti in usmiljenja denašnjega svetá. Redko kdaj se najde pravo človeško srcé, ki v zadovoljnosti in sreči pozná tudi bédo in trpljenje svojega bližnjega.

V takem uboštvu in brez vse človeške pomoči je ležala dobra Smiljkina mati . . . In kako rada bi jej Smiljka pomagala, če bi mogla! . . .

Žalostna gre nekega popóldne v bližnji gozdek, da bi nabrala sladkih korenin za ubogo, bolno mater. Ves pot se je jokala. Takó jo sreča nek gospod, kateremu se deklica zelo smili. Vpraša jo:

— Čimu se jokaš, dete moje?

Smiljka stopivši k neznanemu gospodu, poljubi mu roko, in reče:

— Oh, mati moja, mati . . .

— Ali ti je mati umrla, vpraša jo gospod.

— To ravno nè — odgovori Smiljka — ali bolna je, zeló bolna in pomoči nima od nikoder . . .

— Pelji mene, dete moje, do svoje matere, jaz jej pomagam . . .

Kdo je bil tega bolj vesel kakor uboga Smiljka. Zopet poljubi gospodu roko in ga odpelje v ubožno hišo, kder je ležala njena mati.

Gospod je bil mestni zdravnik in zeló dobrega srca. Takój ukrene vse potrebno, da dobi Smiljkina mati pomoč. Oj kako vesela je bila zdaj uboga Smiljka, vesela kakor še nikoli poprej. Njnjej dobrej materi se je jelo zdravje po malem boljšati in do Božiča je bila popolnem zdrava . . .

II.

Dan na dan je Smiljka premišljevala, kako bi se mogla dostojno zahvaliti ónemu dobremu gospodu, ki je z božjo pomočjo rešil njeno mater gotove smrti. Dobro si ga je zapómnela in kadar koli ga je srečala na ulici, vselej mu je poljubila roko. Mislila je tudi, kako bi mu splela kake lepe nogavice, nù sirota ni imela potrebnih stvari za to.

Nekega dne je bila Smiljka na vrtu in zopet mislila na to, kako bi se zahvalila dobrotnemu gospodu za njenej materi izkazano pomoč. Bilo je zgodaj v vzpomladi. Zdajci jej pade nekaj na um. Razveseli se in vzklikne:

— Vijolice! vijolice! . . . Hitro se pripogne do puste še gredice ter jame nabirati prve vijolice, ki so se to vzpomlad razcvetele in kaj prijetno duhtele. Njena nedolžna ličeca so kar zažarela od radosti in veselja. Z nežnimi prstki naredi lep šopek iz dehtečih vijolie, katere misli odnesti svojemu dobrotniku, da mu pokaže svojo hvaležnost in spoštovanje.

III.

Mati Smiljko lepo obleče in odpelje do zdravnikovega stanovanja.

Smiljka stopi v sobo in oddá evetice svojemu dobrotniku.

V tem priskače iz stranske sobe zdravnikova hčerca Rožica, pohiti k Smiljki ter jo objame, kakor jej je mati naročila.

Deklíci sta se ves dan skupaj igrale in še le zvečer je prišla Smiljkina mati po svojo hčerko, da jo odvede domóv. Oj da bi videli, kako je jokala Rožica in prosila roditelje svoje, da bi ostala Smiljka tudi čez noč pri njej in spala v njenej sobi.

In res je ostala Smiljka od tega dne pri zdravnikovih, ki so odslej tudi za njeno mater skrbeli. Z Rožico ste hodili skupaj v šolo ter se odlikovali v vsem, kar je lepega in dobrega.

In kdo je bil povod, da sta si bili prijateljici ves čas svojega življenja? . . .

Smiljkino daríle iz hvaležnosti — prve vijolice . . .

(Po Jos. Milakoviću prev. I. T.)

